

ПРОБЛЕМА ВИБОРУ І ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ

Постанова проблеми. Щодня кожен із нас стикається з проблемою вибору десятки разів. Ми обираємо, яке рішення прийняти на роботі, який фільм переглянути або яку партію вибрати на виборах. І часто ця проблема порушує наш спокій, змушує нервувати, викликає стрес, тобто всіляко ускладнює життя. Іноді це навіть здається легшим у часи «розвиненого соціалізму», коли на виборах брав участь лише один кандидат, і, скажімо, взуття купували ті, хто «давав» в універмазі. І ви не страждаєте від необхідності вибору.

Як тут не згадати притчу французького філософа Бурідана про віслюка, який, стоячи між двома однаковими копицями сіна, помер з голоду. Бо не міг вибрати якоїсь одної з них.

Метою нашого дослідження є дослідити сутність моральних категорій «вибір» та «відповідальність» та співвідношення між ними.

Виклад матеріалу. Відповідальність – відноситься до категорії моральної свідомості, яка проектує спроможність людини свідомо нести відповідальність за власні вчинки, а саме самостійно керувати та слідкувати за власною поведінкою. На мою думку, важливу роль відіграє почуття відповідальності людини. І це проявляється як у позитивній, так і в негативній формі. Позитивна - це, наприклад, віра в себе, у свої сили, впевненість у позитивному впливі на хід дій, а також почуття контролю над будь-якою подією. Негативна форма, навпаки, виражається у впевненості в собі, що виражається у тривозі, переживаннях щодо своїх навичок та знань.

Тобто «брати на себе відповідальність» - це брати на себе наслідки власних дій та вчинків. А «безвідповідальність» - це переклад відповідальності за власні дії на інших.

Видатні філософи Ніцше, Штірнер, Шопенгауер та інші трактували моральну свободу як особливу індивідуальну цінність, що дозволяє робити вибір, виконувати дії, які залежать лише від їх власних ціннісних орієнтацій, власних бажань і не підкорятися наперед визначеним цілям.

Людина насамперед відповідальна перед іншими людьми. Саме на основі нашої залежності від них формується глибока моральна відповідальність, яка є соціокультурною та психологічною. Людина не може жити в не суспільства, і саме тому в суспільстві вона знаходить своє призначення, цілі, потреби. Живучи в глобалізованому світі, ми з самого народження залежні від інших, і завдяки цьому ми підвітні своїм родичам, друзям та колегам.

Людина в першу чергу відповідає перед собою, а перед ким ще повинна відповідати, це вже особисте питання для кожної людини. Оскільки всі люди різні, усі вони мають власні цінності, моральні погляди та індивідуальне сприйняття глобалізованого світу. Вона самостійно відбирає «особливих» людей і визначає ступінь відповідальності для кожного.

Я вважаю, що вибір у людини є завжди. І наше радянське минуле є яскравим підтвердженням цього, як, до речі, і події недавнього часу. Але навіть поза політичним виміром життя завжди ставить нас у ситуацію вибору. Найлегше це зробити людям рішучим, впевненим у собі або легкокованим. Але для тих, хто має вічні сумніви, роздуми над проблемою вибору стають чудовим випробуванням. Що тут можна зробити? Напевно, варто несерйозно сприймати деталі та намагатися подолати свою нерішучість у серйозних ситуаціях. Іншого виходу немає, якщо, звичайно, ми не хочемо, щоб за нас вирішували інші, ті, хто завжди вмів робити те, що найкраще для нас.

У проблемі вибору є ще один аспект: спочатку ми переживаємо те, що збираємось вибрати, а потім - те, що ми обрали, не те що потрібно.

Висновки. Коли людина прагне до свободи, але при цьому уникає відповідальності, виправдовує свою поведінку по-різному, вона опиняється в ілюзії орієнтації. І це зазвичай призводить до моральної деградації. Набагато корисніше зосередитися на своїх досягненнях і спробувати трохи більше поважати свою особистість. Це те, що дає людині відчуття власної гідності. А для впевненої людини проблема виборів не така вже й складна.

Список використаних джерел

1. Апель К.-О., Обґрунтування етики відповідальності, в: Ситниченко Л. Першоджерела комунікативної філософії, Київ: Либідь, 1996, С. 46–60
2. Йонас Г., Принцип відповідальності. У пошуках етики для технологічної цивілізації, Київ: Лібра, 2001, 400 с.
3. Петрушенко В.Л. Основи філософських знань: Навч. посібник. Курс лекцій. Львів, 2006
4. Рідель М., Свобода і відповідальність. Два засадничих поняття комунікативної етики, в: Ситниченко Л. Першоджерела комунікативної філософії, Київ: Либідь, 1996, С. 68–83.